DOI: 10.58423/2786-6742/2026-13-417-428
УДК 657.47

Наталія ТЛУЧКЕВИЧ
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет,
м. Луцьк, Україна
ORCID ID: 0000-0002-8369-185X
Scopus Author ID: 58496250600
e-mail: n_tluchkevych@ukr.net
(Corresponding author)

Оксана НУЖНА
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет,
м. Луцьк, Україна
ORCID ID: 0000-0002-4629-4011
Scopus Author ID: 58496589400

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Анотація. *Належне управління витратами потребує відповідного облікового забезпечення, яке формується з урахуванням специфіки діяльності підприємства, застосовуваних елементів облікової політики управлінського обліку, методів обліку витрат і управління ними та управлінських потреб. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних, методичних та облікових аспектів управління витратами для розробки моделі облікового забезпечення управління витратами. Для досягнення поставленої мети було використано такі методи: теоретичного узагальнення, аналогія, аналіз, групування, системний підхід. У роботі розглянуто наукові підходи до визначення суті поняття «управління витратами». Встановлено, що результатом управління витратами є прийняття управлінського рішення (поточного і стратегічного), щодо поведінки й оптимізації витрат та їх впливу на формування собівартості, ефективне використання ресурсів та конкурентоспроможність економічного суб'єкта. Виділено цілі управління витратами, відповідно до яких формується певний інформаційний продукт та елементи управління витратами, які у своєму взаємозв'язку дозволяють ефективно задовольнити управлінські потреби та сформувати відповідний інформаційний продукт. Обґрунтовано, що облікове забезпечення процесу управління витратами формується індивідуально для кожного економічного суб'єкта та базується на застосовуваних методах обліку витрат та управління витратами, які слід поділяти відповідно до цілей управління витратами. Запропоновано для ефективного управління витратами і задоволення інформаційних потреб процесу управління в цілому поєднувати вітчизняні методи обліку витрат (попроцесний, нормативний, позамовний) із зарубіжними методами обліку витрат і управління витратами. Розглянуто класифікацію витрат для управління витратами із виділенням виробничих і невиробничих витрат та витрат для формування нефінансової звітності відповідно до цілей сталого розвитку. Охарактеризовано значення*

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC BY-NC 4.0

комунікаційних зв'язків в процесі управління витратами та вибір каналів комунікації й механізмів перевірки достовірності інформації. Запропоновано модель облікового забезпечення управління витратами із врахуванням елементів організації управлінського обліку, застосування якої сприятиме формуванню якісної управлінської та нефінансової інформації для прийняття управлінських рішень. Практичне значення запропонованої моделі облікового забезпечення управління витратами полягає у можливості її застосування середніми та великими підприємствами різних галузей економіки для ефективного управління витратами.

Ключові слова: *облік, витрати, управлінський облік, управління витратами, комунікація, облікове забезпечення.*

JEL Classification: M 40, M 41, M 49

Absztrakt. *A megfelelő költséggazdálkodás olyan számviteli támogatást igényel, amely a vállalkozás tevékenységének sajátosságai, a vezetői számvitel számviteli politikájának alkalmazott elemei, a költségelszámolási és költséggazdálkodási módszerek, valamint a vezetői információs igények figyelembevételével alakul ki. A kutatás célja a költséggazdálkodás elméleti, módszertani és számviteli aspektusainak megalapozása a költséggazdálkodás számviteli támogatási modelljének kidolgozása érdekében. A kitűzött cél eléréséhez a következő módszerek kerültek alkalmazásra: elméleti általánosítás, analógia, elemzés, csoportosítás és rendszerszemléletű megközelítés. A tanulmány áttekinti a „költséggazdálkodás" fogalmának meghatározására vonatkozó tudományos megközelítéseket. Megállapítást nyert, hogy a költséggazdálkodás eredménye olyan vezetői döntés — aktuális vagy stratégiai — meghozatala, amely a költségek viselkedésére és optimalizálására, valamint azoknak az önköltség kialakulására, az erőforrások hatékony felhasználására és a gazdasági szereplő versenyképességére gyakorolt hatására irányul. A tanulmány meghatározza a költséggazdálkodás céljait, amelyek alapján kialakul egy adott információs termék, valamint a költséggazdálkodás azon elemeit, amelyek egymással összefüggésben lehetővé teszik a vezetői igények hatékony kielégítését és a megfelelő információs termék létrehozását. Megalapozást nyert, hogy a költséggazdálkodási folyamat számviteli támogatása minden gazdasági szereplő esetében egyedileg alakul ki, és az alkalmazott költségelszámolási, valamint költséggazdálkodási módszereken alapul, amelyeket a költséggazdálkodás céljai szerint célszerű csoportosítani. A szerzők javasolják, hogy a költségek hatékony kezelése és a vezetési folyamat információs igényeinek kielégítése érdekében a hazai költségelszámolási módszereket — így a folyamatköltség-számítást, a normatív módszert és a rendelésenkénti költségelszámolást — kombinálják a külföldi költségelszámolási és költséggazdálkodási módszerekkel. A tanulmány bemutatja a költségek költséggazdálkodási célú osztályozását, külön kiemelve a termelési és nem termelési költségeket, valamint a fenntartható fejlődési céloknak megfelelő nem pénzügyi beszámolók elkészítéséhez kapcsolódó költségeket. Jellemzi továbbá a kommunikációs kapcsolatok jelentőségét a költséggazdálkodási folyamatban, valamint a kommunikációs csatornák és az információ hitelességének ellenőrzésére szolgáló mechanizmusok kiválasztását. A tanulmány a vezetői számvitel szervezési elemeinek figyelembevételével javaslatot tesz a költséggazdálkodás számviteli támogatási modelljére, amelynek alkalmazása elősegítheti a minőségi vezetői és nem pénzügyi információk kialakítását a vezetői döntések meghozatalához. A javasolt költséggazdálkodási számviteli támogatási modell gyakorlati jelentősége abban áll, hogy különböző gazdasági ágazatok közép- és nagyvállalatai alkalmazhatják a költségek hatékony kezelése érdekében.*

Kulcsszavak*: számvitel, költségek, vezetői számvitel, költséggazdálkodás, kommunikáció, számviteli támogatás.*

Abstract. *Proper cost management requires appropriate accounting support, which is formed taking into account the specifics of the enterprise's activities, the applied elements of management accounting policy, methods of cost accounting and management, and management needs. The purpose*

of the study is to substantiate the theoretical, methodological, and accounting aspects of cost management for the development of a model of accounting support for cost management. To achieve this goal, the following methods were used: theoretical generalisation, analogy, analysis, grouping, and a systematic approach. The paper examines scholarly approaches to defining the concept of "cost management". It has been established that cost management results in management decisions (both current and strategic) being made regarding cost behaviour and optimisation, their impact on cost formation, the efficient use of resources, and the competitiveness of an economic entity. The objectives of cost management are identified, from which specific information outputs are generated, along with the elements of cost management which, in their interrelationship, effectively satisfy management needs and form an appropriate information product. It is substantiated that accounting support for the cost management process is formed individually for each economic entity and is based on the applied cost accounting and cost management methods, which should be classified according to the goals of cost management. It is proposed to combine domestic cost accounting methods (process costing, standard costing, job-order costing) with international cost accounting and cost management methods for effective cost management and to meet the information needs of the management process as a whole. The classification of costs for cost management, encompassing production and non-production costs and costs for the formation of non-financial reporting in line with sustainable development goals, is examined. The significance of lines of communication in the cost management process and the choice of communication channels and mechanisms for verifying the reliability of information are described. A model of accounting support for cost management is proposed, taking into account the elements of management accounting, the application of which will contribute to the formation of high-quality management and non-financial information for management decision-making. The practical significance of the proposed model lies in the possibility of its application by medium-sized and large enterprises across various sectors of the economy for effective cost management.

Keywords: *accounting, costs, management accounting, cost management, communication, accounting support.*

Постановка проблеми. Реалії сьогодення все більше вимагають орієнтації обліку на задоволення інформаційних потреб управління та прийняття поточних і стратегічних управлінських рішень. В цілому, процес управління включає і облік, однак, джерелом інформаційного забезпечення системи менеджменту виступає саме управлінський облік. Основним об'єктом управлінського обліку виступають витрати, які впливають на ефективність прийняття управлінських рішень та діяльність суб'єктів бізнесу в цілому. Водночас, належне управління витратами потребує відповідного облікового забезпечення, яке характеризується достовірністю, відповідністю, аналітичністю та релевантністю облікової інформації, а також нефінансовим її призначенням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичними та методичними аспектами управління витратами займалися у своїх працях Піскун А.В. [1], Маркіна І.А., Вороніна В.Л., Рудич А.І. [2], Чумак Г. [3], Шуміло О.С., Пакуліна А.А., Далудіна І.В. [4], Кулакова С., Ткаченко А., Разно М. [5], Фімяр С.В., Польова Н.М., Андрушкевич Н.В., Гнатюк О.П. [6], Лепетан І.М., Гайворонюк О.О. [7], Андрушкевич Н.В., Фімяр С.В. [8], Замула О., Замула О. [9], Мірзоєва Т.В., Томашевська О.А. [10]. Методичні та практичні аспекти обліку в системі управління витратами, інформаційне забезпечення управління витратами розглядали Андрушкевич Н.В., Фімяр С.В. [8], Лепетан І.М., Гайворонюк О.О.

[9], Колісник Г.М., Шулла Р.С., Левкулич В.В. [11], Подолянчук О.А. [12], Іщенко Я., Вишинська А. [13], Склярук І.П., Драка І.С. [14]. Питаннями методів обліку витрат, управління витратами для обліку і калькулювання собівартості, контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень, управління виробничими процесами займалися Куцик П., Бачинський В., Кузьмінська К., Чабанюк О. [15], Глушач Ю., Фальченко О. [16], Яременко Л.М., Малишко Д.О., Роженко А.П. [17], Назаренко Т.П., Франчук І.Б., Вітер С.А. [18], Петрик О.А., Штукін О.М. [19], Нужна О., Тлучкевич Н., Семенишена Н., Нагірська К., Садовська І. [20], Дімов І., Бєлоусов Ю., Кравцов А., Шаховець А., Тлучкевич Н. [21]. Незважаючи на інтерес до даної тематики, проблемні питання облікових аспектів управління витратами досі актуальні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Для інформаційного забезпечення управлінських потреб та прийняття управлінських рішень важливим є належне облікове забезпечення процесу управління витратами.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є обґрунтування теоретичних, методичних та облікових аспектів управління витратами для розробки моделі облікового забезпечення управління витратами.

Методи та методологія. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. У дослідженні використано такі методи: теоретичного узагальнення – для систематизації наукових підходів до трактування сутності поняття «управління витратами» й узагальнення існуючих концепцій; аналізу – при дослідженні складових системи управління витратами (складу витрат і їх класифікаційних ознак, методів обліку витрат) та впливу витрат на формування собівартості, що дозволило виявити ключові чинники, які впливають на побудову облікового забезпечення управління витратами; аналогії – для порівняння вітчизняних і зарубіжних методів обліку та управління витратами і обґрунтування доцільності їх поєднання з метою підвищення ефективності інформаційного забезпечення управління; групування – з метою класифікації витрат відповідно до цілей управління, зокрема виділення виробничих і невиробничих витрат, а також витрат для формування нефінансової звітності, що сприяло впорядкуванню інформації та підвищенню її аналітичної цінності для прийняття управлінських рішень; системного підходу – для обґрунтування моделі облікового забезпечення управління витратами як цілісної системи взаємопов’язаних елементів облікової політики управлінського обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління витратами розглядається з позиції управління в цілому, а також як елемент управлінського обліку, який забезпечує взаємозв’язок усіх функцій управління. Інформація управлінського обліку щодо управління витратами набуває статусу стратегічного ресурсу і вимагає відповідного облікового забезпечення. Колісник Г.М., Шулла Р.С. та Левкулич В.В. відносять управління витратами до сучасного

управлінського інструменту і зауважують, що «стратегічне управління витратами та формування відповідної системи інформаційно-аналітичного забезпечення є важливими прикладними сферами для такого нового феномену в управлінській науці як бізнес-консалтинг» [11]. Управління витратами розглядається як «система, елементами якої є прогнозування й планування; нормування, організування, калькулювання, мотивація та стимулювання, облік, аналіз, регулювання, контроль» [1]; «єдина, раціональна, чітко та безперебійно функціонуюча система з певними цільовими установками та взаємопов'язаними елементами» [2]; «процес цілеспрямованого впливу на склад, структуру та поведінку витрат, також їх облік, планування, аналіз та контроль для прийняття управлінського рішення щодо їх оптимізації» [3]; «багатовимірна система, яка охоплює прогнозування, планування, облік, контроль та оцінювання ефективності» [6]; «система взаємопов'язаних елементів (суб'єкт, об'єкт, завдання, інструменти, методи), якій притаманні відповідні функціональні аспекти (організація, планування, облік, контроль, аналіз, регулювання)» [12]; «цілеспрямований дієвий процес, який включає в себе наявність значної кількості підсистем: поточне та перспективне планування, інформаційне забезпечення (оперативна інформація, інформація бухгалтерського обліку, управлінської та фінансової звітності, інша інформація), аналіз, прийняття управлінських рішень» [13]; Отже, загалом результатом управління витратами є прийняття управлінського рішення (поточного і стратегічного), щодо поведінки й оптимізації витрат та їх впливу на формування собівартості, ефективне використання ресурсів та конкурентоспроможність економічного суб'єкта. На практиці управління витратами здійснюється поетапно і результат такого процесу залежить від самих цілей управління витратами. Цілі управління витратами характеризуються задоволенням потреб управління та виконанням конкретного завдання (рис. 1).

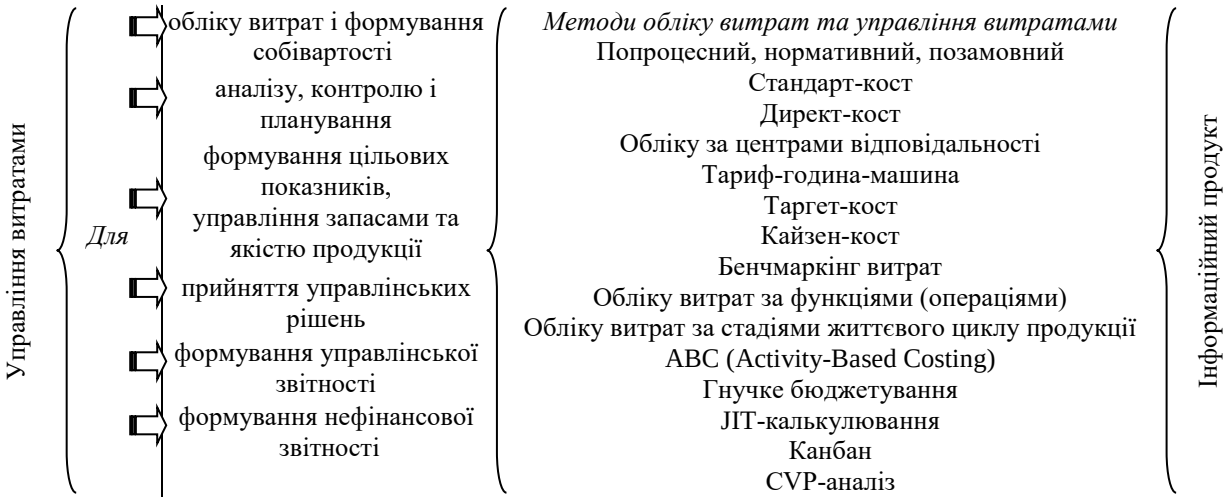

Рис. 1. Цілі управління витратами

Джерело: авторська розробка.

Тобто в результаті управління витратами формується певний інформаційний продукт під конкретну ціль. Важливе значення при цьому має саме облікове забезпечення процесу управління витратами, яке формується індивідуально для кожного економічного суб'єкта та базується на застосовуваних методах обліку витрат. При цьому, методи обліку витрат та управління витратами також слід поділяти відповідно до цілей управління витратами, так як не всі вони можуть застосовуватися для конкретної цілі.

Разом з тим, для ефективного управління витратами і задоволення інформаційних потреб процесу управління в цілому доцільно поєднувати вітчизняні методи обліку витрат (попроцесний, нормативний, позамовний) із зарубіжними методами обліку витрат та управління витратами. Застосування такого підходу до управління витратами потребує відповідного облікового забезпечення в обліковій політиці управлінського обліку та відображення в управлінській і нефінансовій звітності. «В постійно мінливих умовах ринку можливості найбільш розповсюджених в Україні систем обліку витрат не можуть в повній мірі задовольнити вимогам управління підприємством. Використання сучасних зарубіжних систем калькулювання собівартості доповнюють можливості традиційних систем, діють у поєднанні з ними, що забезпечує конкурентні переваги підприємствам, що їх використовують» [16].

Для виконання відповідної цілі управління витратами використовуюся відповідні елементи управління витратами, які у своєму взаємозв'язку дозволяють ефективно задовольнити управлінські потреби та сформувати відповідний інформаційний продукт (рис. 2).

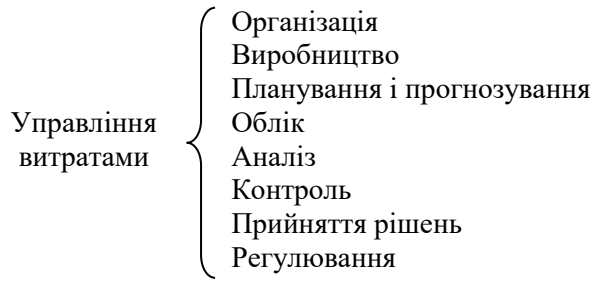

Рис. 2. Елементи управління витратами

Джерело: сформовано авторами.

Обліковий аспект управління витратами характеризується методологією обліку витрат, а саме класифікацією витрат та методами обліку витрат і калькулювання собівартості, які є основою облікового забезпечення усіх елементів управління витратами.

Разом з тим, при обліковому забезпеченні управління витратами мають значення і самі витрати – виробничі і невиробничі витрати (рисунок 3). Крім того, слід враховувати формування управлінської інформації для нефінансової

звітності відповідно до цілей сталого розвитку. Тому, при управлінні витратами слід звертати увагу і на такі витрати як соціальні витрати, економічні витрати, екологічні витрати, і відповідно, методи управління ними. Ці особливості має враховувати облікове забезпечення управління витратами з побудовою адаптованої до управлінських потреб облікової системи.

Важливе значення в управлінні витратами належить такій функції управління як комунікація (внутрішня і зовнішня), адже в процесі управління витратами беруть участь керівники усіх рівнів управління та відповідні фахівці: «управлінці впливають на витрати, а витрати, в свою чергу, реагують змінами на управлінські рішення» [13]. Інформаційний продукт, який отримується в процесі управління витратами є вторинною інформацією і формується з належної первинної інформації. З цього приводу Лепетан І.М. та Гайворонюк О.О. зауважують, що «для інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень необхідно вирішити ряд часткових завдань, таких як збір, класифікація і зберігання первинної інформації, її розподіл по структурних підрозділах підприємства, підготовка до обробки, обробка (трансформація) і прямий зворотний зв'язок в її циркуляції» [7].

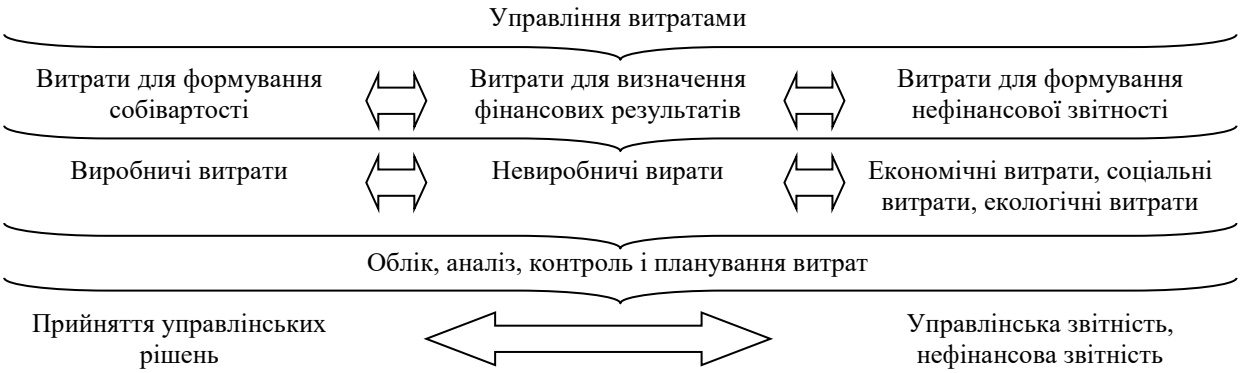

Рис. 3. Класифікація витрат при управлінні витратами

Джерело: авторська розробка.

Тому, ефективне управління витратами підприємства значною мірою залежить від узгодженої та безперервної комунікації між бухгалтерами, економістами й працівниками інших структурних підрозділів. Бухгалтерська служба формує облікові дані про фактичні витрати, тоді як економісти здійснюють їх аналітичну інтерпретацію, планування та контроль відхилень, а виробничі, збутові й адміністративні підрозділи є безпосередніми носіями первинної інформації про споживання ресурсів. Тому комунікація має будуватися на принципах системності, чіткості та регулярності, із визначенням відповідальних осіб, строків подання інформації та єдиних вимог до її змісту. Працівники повинні обмінюватися інформацією в межах регламентованих

процедур, використовуючи узгоджену термінологію та стандартизовані форми звітності, що мінімізує ризик різночитань і помилок у процесі обробки даних

Важливу роль у забезпеченні якості управління витратами відіграє вибір каналів комунікації та механізмів перевірки достовірності інформації. Доцільним є поєднання формалізованих каналів, таких як внутрішні звіти, облікові регістри, корпоративні інформаційні системи та електронний документообіг, із оперативними інструментами взаємодії - робочими нарадами, службовими повідомленнями, внутрішніми цифровими платформами. Достовірність інформації забезпечується шляхом контролю первинних документів, узгодження показників між підрозділами, застосування процедур внутрішнього контролю та відповідальності за подання даних. Навіть незначна похибка або несвоєчасне інформування можуть призвести до викривлення результатів аналізу витрат і прийняття неефективних управлінських рішень, що підкреслює необхідність чіткої, своєчасної та прозорої комунікації між усіма учасниками процесу управління витратами.

Отже, обліковий аспект управління витратами пов’язаний з формуванням інформації та відображенням її для управлінських потреб. Облікове забезпечення управління витратами має включати: класифікацію витрат; документальне забезпечення (первинні і зведені документи); методи обліку витрат та управління витратами; калькулювання собівартості; нормування витрат; облік витрат; планування, аналіз і контроль витрат та собівартості; управлінську та нефінансову звітність; розподіл обов’язків та комунікаційні зв’язки; програмні продукти; елементи облікової політики управлінського обліку. При цьому, ключовими елементами облікового забезпечення є методика управлінського обліку, облікова політика управлінського обліку, звітність та складові самого управлінського обліку. Допоміжними елементами будуть організація, програмні продукти та комунікація.

В цілому, модель облікового забезпечення управління витратами з елементами облікової політики управлінського обліку подана на рисунку 4.

Обліковий аспект управління витратами характеризується і використанням програмних продуктів з обліку та управління. Так, значний масив вхідної інформації потребує належної обробки для формування вихідної інформації. Тому, при управлінні витратами слід застосовувати такі програмні продукти як: облікові програми з відповідними конфігураціями до них, Excel, ERP-системи, хмарні сервіси та інші.

При цьому, облікові аспекти управління витратами повинні знайти відображення в обліковій політиці управлінського обліку, основним елементом якої має бути методика обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) та методи управління витратами.

Правильно побудована облікова політика управлінського сприятиме належному здійсненню аналізу, планування та контрою, якісному формуванню

управлінської звітності та прийняттю ефективних і оперативних управлінських рішень.

Рис. 4 Модель облікового забезпечення управління витратами.
Джерело: авторська розробка.

Запропонована структура моделі облікового забезпечення управління витратами орієнтована на середні та великі підприємства різних галузей економіки, які застосовують елементи управлінського обліку. При цьому, основними її користувачами будуть керівники структурних підрозділів, бухгалтери, економісти, аналітики, менеджери та аудитори. На практиці запропонована модель облікового забезпечення управління витратами має бути реалізована у взаємозв'язку усіх її складових відповідно до галузевих особливостей діяльності економічних суб'єктів. Тобто, вона матиме індивідуальний характер для кожного економічного суб'єкта, так як враховуватиме розмір, обсяги діяльності та організаційну структуру економічного суб'єкта, галузеві особливості діяльності, особливості технологічних процесів та інформаційні запити управлінського персоналу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, управління витратами є поетапним і цілеспрямованим процесом, результативність якого безпосередньо залежить від відповідного інформаційного забезпечення.

Ключову роль в цьому процесі відіграє облікове забезпечення, яке формується з урахуванням специфіки діяльності підприємства, застосовуваних елементів облікової політики управлінського обліку, методів обліку витрат і управління ними та управлінських потреб. Поєднання вітчизняних і зарубіжних методів обліку та управління витратами дозволяє підвищити аналітичні можливості системи управління і забезпечити прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Визначені цілі і елементи управління витратами, класифікація витрат для управління витратами та комплексна модель облікового забезпечення управління витратами сприяють зниженню собівартості й витрат в цілому, формуванню якісної управлінської та нефінансової інформації для прийняття управлінських рішень та підвищенню оперативності прийняття рішень. Практичне значення запропонованої моделі облікового забезпечення управління витратами полягає у можливості її застосування середніми та великими підприємствами різних галузей економіки для ефективного управління витратами. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на формування облікового забезпечення управління витратами для стратегічних цілей із використанням відповідної методології управлінського обліку витрат та програмних продуктів з обліку і управління, а також для управлінського аналізу.

Фінансування. *Автори не отримували фінансування для цього дослідження.*
Конфлікт інтересів. *Автори заявляють, що не мають конфлікту інтересів.*
Декларація використання ШІ. *Автори не використовували інструменти штучного інтелекту під час підготовки рукопису.*

Список використаних джерел

1. Піскун А.В. Теоретичний аспект управління витратами підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління.* 2020. № 4. С. 55–59. DOI: https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-70-9
2. Маркіна І.А., Вороніна В.Л., Рудич А.І. Теоретичні основи управління витратами підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 4 (115). С. 140-147.
3. Чумак Г. Управління витратами підприємства: функціональний аспект. *Modeling the development of the economic systems.* 2022. № 4. С. 160–165. DOI: https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-21
4. Шуміло О.С., Пакуліна А.А., Далудіна І.В. Теоретичні аспекти управління витратами на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2020. №5. С. 306–311. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-306-311
5. Кулакова С., Ткаченко А., Разно М. Сучасні аспекти управління витратами українських підприємств. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку.* 2023. 1(8). С. 40-48. DOI: https://doi.org/10.26565/2786-4995-2023-1-05
6. Фімяр С.В., Польова Н.М., Андрушкевич Н.В., Гнатюк О.П. Методичні підходи до управління витратами як інструмент планування та забезпечення конкурентоспроможності. *Економіка і регіон.* 2025. № 3 (98). С. 170-176. DOI: https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).3914
7. Лепетан І.М., Гайворонюк О.О. Основні елементи системи управління витратами підприємства. *Ефективна економіка.* 2024. № 2. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.69
8. Андрушкевич Н.В., Фімяр С.В. Планування, облік та аналіз в організації системи управління витратами підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* 2025. Вип. 55. С. 13-19. DOI: https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-55-2

9. Замула О., Замула О. Управління витратами підприємств на засадах концепції сталого розвитку. *Економічний аналіз.* 2022. Том 32. № 3. С. 208-215.
10. Мірзоєва Т.В., Томашевська О.А. Управління витратами підприємства в системі мінімізації ризиків господарської діяльності. *Економіка та суспільство.* 2024. Вип. 65. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-69
11. Колісник Г.М., Шулла Р.С., Левкулич В.В. Концептуальні аспекти організації обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління витратами підприємства. *Економічний простір. 2*022. № 177. С. 62-68. DOI: https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-11
12. Подолянчук О.А. Облік в системі управління витратами. *Ефективна економіка. 2*018. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2018/47.pdf (дата звернення: 24.12.2025).
13. Іщенко Я., Вишинська А. Облікова інформація в системі управління витратами молочного скотарства. *Управління змінами та інновації*. 2023. № 8. С. 11-16. DOI: https://doi.org/10.32782/CMI/2023-8-2
14. Склярук І.П., Драка І.С. Управління витратами в умовах економічної нестабільності: адаптація облікових підходів. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 71. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-7
15. Куцик П., Бачинський В., Кузьмінська К., Чабанюк О. Особливості застосування методу цільового калькулювання собівартості продукції у процесноорієнтованому виробництві. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* 2022. Том *2(*43). С. 25-32. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.43.2022.3363
16. Глушач Ю., Фальченко О. Методичні аспекти обліку витрат та калькулювання собівартості продукції у вітчизняній та зарубіжній обліковій практиці. *Економіка та суспільство.* 2021. Вип. 29. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-49
17. Яременко Л.М., Малишко Д.О., Роженко А.П. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції. *Агросвіт.* 2023. № 3-4. С. 124-133. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.3-4.124
18. Назаренко Т.П., Франчук І.Б., Вітер С.А. Методичні аспекти обліку та управління витратами на виробництво продукції. *Економіка та держава*. 2021. № 7. С. 83–89.
19. Петрик О.А., Штукін О.М. Моделювання управлінського обліку і калькулювання собівартості продукції закладів громадського харчування. *Ефективна економіка. 2*025. № 5. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.24
20. Nuzhna O., Tluchkevych N., Semenyshena N., Nahirska K., Sadovska I. Making managerial decisions in the agrarian management through the use of ABC-Analysis tool. *Independent Journal of Management and Production (IJMP).* 2019. Vol 10. No.7. P. 798-816. DOI: 10.14807/ijmp.v10i7.901
21. Dimov I., Bielousov Y., Kravtsov A., Shakhovets A., Tluchkevych N. Circular economy and digital technologies as drivers of sustainable development of the agricultural sector of the region in Ukrain. *Cadernos De Educação Tecnologia E Sociedade*. 2024. Vol 17. No.se3. P. 287–297. DOI: https://doi.org/10.14571/brajets.v17.nse3.287-297

References

1. Piskun, A. V. (2020). Theoretical aspect of enterprise cost management. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, (4), 55–59. https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-70-9 [in Ukrainian].
2. Markina, I. A., Voronina, V. L., & Rudych, A. I. (2020). Theoretical foundations of enterprise cost management. *Derzhava ta rehiony. Seriia: Ekonomika ta pidpryiemnytstvo*, 4(115), 140-147. [in Ukrainian].
3. Chumak, H. (2022). Enterprise cost management: functional aspect. *Modeling the development of the economic systems*, 4, 160–165. https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-21 [in Ukrainian].
4. Shumilo, O. S., Pakulina, A. A., & Daludina, I. V. (2020). Theoretical aspects of cost management in an enterprise. *Biznes Inform*, (5), 306–311. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-306-311 [in Ukrainian].

5. Kulakova, S., Tkachenko, A., & Razno, M. (2023). Modern aspects of cost management of Ukrainian enterprises. *Finansovo-kredytni systemy: perspektyvy rozvytku*, 1(8), 40-48. https://doi.org/10.26565/2786-4995-2023-1-05 [in Ukrainian].
6. Fimiar, S. V., Polova, N. M., Andrushkevych, N. V., & Hnatiuk, O. P. (2025). Methodological approaches to cost management as a tool for planning and ensuring competitiveness. *Ekonomika i rehion*, 3(98), 170-176. https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).3914 [in Ukrainian].
7. Lepetan, I. M., & Haivoroniuk, O. O. (2024). Basic elements of an enterprise cost management system. *Efektyvna ekonomika*, (2). https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.69 [in Ukrainian].
8. Andrushkevych, N. V., & Fimiar, S. V. (2025). Planning, accounting and analysis in the organization of an enterprise cost management system. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, (55), 13-19. https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-55-2 [in Ukrainian].
9. Zamula, O., & Zamula ,O. (2022). Enterprise cost management based on the concept of sustainable development. *Ekonomichnyi analiz*, 32(3), 208-215. [in Ukrainian].
10. Mirzoieva, T. V., & Tomashevska, O. A. (2024). Enterprise cost management in the system of minimizing business risks. *Ekonomika ta suspilstvo*,(65). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-69 [in Ukrainian].
11. Kolisnyk, H. M., Shulla, R. S., & Levkulych, V. V. (2022). Conceptual aspects of organizing accounting and analytical support for strategic management of enterprise costs. *Ekonomichnyi prostir*, (177), 62-68. https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-11 [in Ukrainian].
12. Podolianchuk, O. A. (2018). Accounting in the cost management system. *Efektyvna ekonomika*, (7). http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2018/47.pdf [in Ukrainian].
13. Ishchenko, Ya., & Vyshynska, A. (2023). Accounting information in the dairy farming cost management system. *Upravlinnia zminamy ta innovatsii*, (8), 11-16. https://doi.org/10.32782/CMI/2023-8-2 [in Ukrainian].
14. Skliaruk, I. P., &Draka, I. S. (2024). Cost management in times of economic instability: adapting accounting approaches. *Ekonomika ta suspilstvo*, (71). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-7 [in Ukrainian].
15. Kutsyk, P., Bachynskyi, V., Kuzminska, K., & Chabaniuk, O. (2022). Features of the application of the target costing method in process-oriented production. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, 2(43), 25-32. https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.43.2022.3363 [in Ukrainian].
16. Hlushach, Yu., & Falchenko, O. (2021). Methodological aspects of cost accounting and product costing in domestic and foreign accounting practice. *Ekonomika ta suspilstvo*, (29). https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-49 [in Ukrainian].
17. Yaremenko, L. M., Malyshko, D. O., & Rozhenko, A. P. (2023). Cost accounting methods and product costing. *Ahrosvit*, 3-4, 124-133. https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.3-4.124 [in Ukrainian].
18. Nazarenko, T. P., Franchuk, I. B., & Viter, S. A. (2021). Methodological aspects of accounting and management of production costs. *Ekonomika ta derzhava*, (7), 83–89. [in Ukrainian].
19. Petryk, O. A., & Shtukin, O. M. (2025). Modeling management accounting and costing of products in catering establishments. *Efektyvna ekonomika*, (5). http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.24 [in Ukrainian].
20. Nuzhna, O., Tluchkevych, N., Semenyshena, N., Nahirska, K., & Sadovska, I. (2019). Making managerial decisions in the agrarian management through the use of ABC-Analysis tool. *Independent Journal of Management and Production (IJMP)*, 10(7), 798-816. DOI: 10.14807/ijmp.v10i7.901
21. Dimov, I., Bielousov, Y., Kravtsov, A., Shakhovets, A., & Tluchkevych, N. (2024). Circular economy and digital technologies as drivers of sustainable development of the agricultural sector of the region in Ukrain. *Cadernos De Educação Tecnologia E Sociedade*, 17(se3), 287–297. DOI: https://doi.org/10.14571/brajets.v17.nse3.287-297

Отримано:	*06.02.2026*	*Beérkezett:*	*2026.02.06*	*Received:*	*06.02.2026*
Прийнято до друку:	*29.04.2026*	*Elfogadva:*	*2026.04.29*	*Accepted:*	*29.04.2026*
Опубліковано:	*29.05.2026*	*Megjelent:*	*2026.05.29*	*Published:*	*29.05.2026*